

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, sreda 6. aprila 1938

Cena posamezni številki din 150

Železniški promet v Sloveniji

Kakšen je železniški promet v Sloveniji, ve le tisti, ki se pelje v nedeljo zvečer s potniškim vlakom v Ljubljano. Vlak je ogromno dolg in šteje do 20 vagonov. Na vsaki večji postaji čaka polno ljudi, da vstopijo na vlak, ki je prenapolnjen še dosti pred Ljubljano. Kdor vstopi na bližnjih postajah Ljubljane, ta sploh ne sme računati s tem, da najde sedež, temveč mora biti vesel, če dobi vsaj prostor, kjer ne vleče po vseh pravilih. Pri takšnem navalu potnikov so tudi pri največji vnmaj vlakovodnega osebja zamude neizogibne, in dostikrat prav znatne zamude.

Naši ljudje so znani kot silno potrpežljivi ljudje, vendar pa mislimo, da je padel naš železniški promet že na stopnjo, ko postaja potrpežljivost ljudi že malo razumljiva. Če je v drugih državah dosegljivo, da dobi vsak potnik svoj sedež v vlaku, mislimo, da bi to moralo biti dosegljivo tudi v Sloveniji. Seveda pa bi moralo biti potem več vlakov, ker danes jih je absolutno premalo. Posebno, kdor se vrača iz Maribora v Ljubljano, mora to konstatirati.

Mnenja pa smo tudi, da bi več vlakov moglo biti, ker je železnica v Sloveniji visoko aktivna, tako kakor v nobeni drugi železniški direkciji. Če bi bilo še več vlakov, da bi mogli ljudje še hitreje opraviti svoje posle, potem bi tudi bilo še več potnikov in tudi novi vlaki bi se rentirali. A tudi večja udobnost v vlakih bi povečala število potnikov. Saj se morajo danes ljudje res že skoraj bati, da bodo morali stati vso vožnjo.

Vsi ti nedostaki na naših železnicah se zlasti občutijo za časa tujске sezone. Kako težko je priti iz Ljubljane na morje po naši železnici, je kar neverjetno. Še večje težave bi moral premagati tisti, ki bi hotel organizirati izlete na Dolenjsko. Pričakovati od izletnikov, da se morajo že popoldne vrniti domov, je le malo preveč. Izletnik se takšnemu voznemu redu raje ogne. V letni sezoni se bo sicer število vlakov povečalo, toda ne v tej meri, kakor se bo povečal promet in kakor bi se moral povečati. Treba samo pogledati ob nedeljah izletniške vlake, ki prihajajo z Gorenjske. Toliko, da ljudje pri vratih ne vise na vlakih.

Cas bi pa tudi bil, da ne bi bilo samo več vlakov, temveč da dobimo tudi lepše vlake. Na mednarodno tako važni progji, kakor je proga iz Maribora do Rakeka, bi morali biti v prometu le veliki štiriosni vagoni. Isto velja tudi za tako turistično pokrajino kakor je Gorenjska.

Tudi na marsikatero malenkost bi bilo treba paziti. Ni ravno posebno častno za nas, da gori električna luč v tunelih samo v vagon-restoranih. Če more goreti tam, bi mogla goreti tudi v drugih vagonih. Saj to zasluži tudi naš potnik, ki nima denarja za vagon-restoran. Tudi ni treba, da skoraj vedno manjka v umivalniku voda ali da ni niti papirnatih brisač. Mnenja smo, da bi s složnim delom šole, naših društev polagoma dosegli tudi to, da bi se vsi ti predmeti od potnikov res uporabljali brez vseh zlorab.

Za Slovenijo, ki mora postati

turistična dežela, če noče, da gospodarsko popolnoma propade, je zboljšanje železniškega prometa vprašanje življenjske važnosti. Visoki dohodki, ki jih ima železnica v Sloveniji, pa dokazujejo, da je tudi za železniško upravo največje važnosti, če skrbi, da ji ostane lepi dohodek iz Slovenije ne le ohranjen, temveč da se še poveča. In povečal se bo, če bo železniška uprava v ta namen tudi nekaj storila. Tako ni nobenega dvoma, da bi bilo urejen železniški promet

privabil mnogo več tujcev, kakor pa jih morejo železnice danes privabiti. Seveda pa bi morala železniška uprava tudi nekaj žrtvovati za propagando tujskega prometa. Povsod drugod po svetu železnice v ta namen žrtvujejo velike vsote, zakaj jih ne bi tudi pri nas, saj nima nihče od tujskega prometa tako velik dobiček ko ravno železnice. Kakšna privlačnost bi bila, če bi mogla naša železniška uprava vabiti tujce, da obiščejo Gorenjsko v njenih motornih vla-

kih! Sedanji stari vagoni res ne morejo nikogar navdušiti.

Nikakor ni naš namen, da bi kritizirali železniško upravo ali da ne bi imeli razumevanja za njene težave, toda pred pričetkom tujске sezone je vendar treba opozoriti na glavne nedostatke našega železniškega prometa, da se ti že enkrat vsaj začno odpravljati. Po 20 letih bi moral vendarle biti promet malo boljši, kakor pa je bil, a je v resnici v mnogem še slabši.

fondi izključno iz obdačenega dobička delniških družb.

Delniške družbe v izvensrbijanskih krajih so smatrale s polno pravico, da je z obdačenjem določenega dohodka prenehala možnost vsake nadaljnje ingerence državne oblasti na ta dohodek ter so zato na ta način dosežene rezerve ponovno naložile v svoja poslovna podjetja.

Predhodno obdačenje dotacije rezervnega fonda ter nato tudi predpis načina uporabe tega fonda, daje predpisu značaj dvojnega obdačenja istega dohodka, kar pa je v nasprotju z osnovnim načelom našega davčnega sistema.

Brez ozira na to, da denarni zavodi zaradi težkega stanja, v katerem se oni danes nahajajo, sploh ne bi mogli prenesti takšne izgube, kakor so jih morali trpeti člani sindikata za podpisovanje 7 odstotnega investicijskega posojila, moramo opozoriti odločilne činitele tudi na to, da denarni zavodi v dolednem času sploh ne bodo mogli izveličati rezervnih fondov, investiranih v poslu, za naganje v drž. vrednostne papirje.

Ta določba bi se mogla praktično izvesti samo z bodočimi dotacijami rezervnih fondov. Toda glede teh dotacij bi se morali istočasno z določbo obveznega naganja rezervnih fondov v drž. vrednostne papirje tudi spremeniti dotične določbe zakona o neposrednih davkih glede oprostitve teh fondov od družbenega davka.

Po odst. 9. čl. 86. zakona o neposrednih davkih tvorijo investirani kapital podjetja: osnovna glavnica, splošni rezervni fond ter vsi drugi rezervni fond, s katerimi podjetje svobodno razpolaga. Potemtakem se pri določevanju rentabilnosti vedno vračuna celotni znesek splošnega rezervnega fonda.

Po predpisu o obveznem naganju teh fondov v drž. vrednostne papirje bi se odbila vsa vsota rezervnega fonda, ki je naložena v drž. vrednostne papirje pri izračunavanju rentabilnosti naloženega kapitala dotičnega podjetja, ker se dohodki drž. vrednostnih papirjev ne všteto v davčno osnovo. S takšnim obračunom, ki bi ustrezal sedaj veljavnim predpisom odst. 9. čl. 86. zakona o neposrednih davkih, bi se na umeten način povečala dejansko dosežena rentabilnost pri večini delniških družb. Obdačevanje delniških družb na podlagi tako fingirane rentabilnosti bi moralo povzročiti davčno preobremenitev vseh v obliki delniških družb ustanovljenih pridobitnih podjetij.

Predpis po odst. 9. čl. 86. zak. o neposrednih davkih bi bil opravičen edino v primeru, če bi se z zakonom predpisane dotacije rezervnega fonda, ki se morajo naložiti v drž. vrednostne papirje, oprostile plačevanja družbenega davka, kakor je to bilo uzakonjeno za ozemlje predvojne Srbije.

V kolikor fiskalni interesi države ne bi dopuščali davčne oprostitve dotacij rezervnega fonda delniških družb, bi se brezpogojno moral spremeniti zadnji stavek odst. 9. čl. 86. zak. o neposrednih davkih v tem smislu, da se bilančna vsota drž. vrednostnih papirjev, v katere je obvezno naložen kapital rezervnega fonda, pri določevanju rentabilnosti podjetja za odmero družbenega davka odbija od proračunanega vložnega kapitala podjetja.

Radi večjega absorbiranja drž. vrednostnih papirjev po denarnih

Vedno večji poštni dohodki, vedno manj poštnih nameščencev v Sloveniji

Zadnji »Slovenski poštar« je objavil zanimiv članek g. J. Stuklja »Naše tegobe«. V tem članku opisuje zlasti težave, ki jih imajo poštni uradi v Sloveniji zaradi pomanjkanja poštnega osebja. Čeprav se posli pošte večajo, se število osebja v Sloveniji stalno krči. In reči je treba, da je v tem že sistem, ker v drugih pokrajinah se število osebja ne manjša. Ponavljja se vedno lista stara pesem, da pomeni vsaka redukcija drž. nameščencev v Sloveniji resnično redukcijo, dočim ostaja v drugih pokrajinah ta redukcija le na papirju. Zato se tudi leto za letom ponavlja, da se stalno govori o proračunski nemožnosti nastavitve novih moči, da pa število državnih nameščencev vendarle stalno raste. Te proračunske nemožnosti veljajo pač le v Sloveniji.

Skodo od tega pa nimajo le oni nesrečni državni nameščenci, ki postajajo žrtve teh redukcij, temveč vse prebivalstvo, zlasti pa vsi poslovni ljudje. Kajti ni vseeno, če se dostavlja na deželi pošta vsak dan ali pa le dvakrat ali celo le enkrat na leto. Tudi ni vseeno, če dobe prebivalci na periferiji Ljubljane pošto šele od enih popoldne namesto ob devetih dopoldne. V poslovnem življenju pomeni hitrost vse in ne gre, da bi bil poslovni človek v Sloveniji na slabšem od njegovega konkurenta v drugi pokrajini, ker je v Sloveniji premalo poštnega osebja. Na vsak način pa imajo poslovni ljudje v Sloveniji pravico, da zahtevajo, da jim nudi danes pošta vsaj te ugodnosti, kakor so jih imeli že pred tridesetimi leti. Če se je takrat redno raznašala pošta vsak dan dvakrat, bi se morala danes raznašati že trikrat, ker treba je, da napredujemo, ne pa da zastajamo.

Poštarne razmere so se začele v Sloveniji slabšati zlasti po l. 1929., ko se je poštna uprava popolnoma centralizirala. Je pač že stara stvar, da pomeni vsaka centralizacija za nekatere pokrajine izgubo. Po centralizaciji pošte so se vsi krediti, osebni in materialni centralizirali ter je bil za vse direkcije določen skupen kredit za vsako stroko. Z drugimi besedami pomeni to, da so se v nekaterih pokrajinah porabili ti krediti v večji meri, v drugih pa v manjši. Ni treba še posebej naglašati, da je bila Slovenija med onimi, kjer so se uporabili ti krediti v manjši meri. To se je zlasti dogajalo pri osebnih kreditih.

Če se je zaradi upokojitve ali smrti izpraznilo kakšno mesto pri poštni direkciji v Ljubljani, potem na to mesto ni bil imenovan nihče

drugi, pač pa se je namestil nov nameščenec v drugi poštni direkciji. Na ta način se že sedem let stalno zmanjšuje število poštnega uslužbenstva v Sloveniji, dočim njegovi posli ne padajo, temveč se večajo, kakor se veča promet. V isti meri, ko pri nas v Sloveniji število poštnih nameščencev pada, pa raste v drugih direkcijah, kakor kažejo naslednje številke:

Tako je bilo poštnih uslužben-

	1932	1938	+ ali -
ministrstvu	258	280	+ 22
direkcijah			
Beograd	1586	1675	+ 89
Zagreb	2218	2232	+ 14
Ljubljana	1638	1540	- 98
Novi Sad	1467	1467	-
Sarajevo in			
Cetinje	1535	1614	+ 79
Skoplje	1419	1409	- 10
Split	967	993	+ 26
Skupaj	11.088	11.210	+230 -108

Te številke so tako jasne, da ne potrebujejo nobenega komentarja. Povsod se je povečalo število osebja, le v ljubljanski direkciji je padlo število nameščencev za 89. Pri tem pa je upoštevati še to, da je bila Slovenija prikrajšana že prej, ko so se državne pošte spremenile v pogodbene.

Posledica tega je, da je poštno uslužbenstvo v Sloveniji preobremenjeno, da ne more dobiti svojih dopustov in da se ta preobreme-

njenost dostikrat kaže tudi v zagrenjenosti osebja, ki je po teh številkah le preveč umiljiva.

Nikakor pa ni vzrok manjšega števila poštnih nameščencev v Sloveniji v zmanjšanju poslov, ker ti nasprotno naraščajo, kar se najlepše vidi v dvigu dohodkov poštnih uprav. Pošta je v Sloveniji namreč vsako leto bolj aktivna, kakor prav poučno dokazujejo naslednje uradne številke:

V milijonih din so znašali dohodki vse poštno uprave v državi, od česar je odpadlo na Slovenijo:

	vsi dohodki	od tega v Sloveniji	ali v %
1927-28	102'29	6'59	6
1928-29	135'37	14'99	11
1929-30	155'01	20'25	13
1930-31	161'62	16'93	10'5
1931-32	115'65	14'06	12
1932-33	166'59	15'75	14
1933-34	128'99	16'77	13
1934-35	157'64	17'25	11
1935-36	109'09	21'32	19
1936-37	93'46	26'40	28

Dohodki vseh poštnih uprav so silno kolebali ter v zadnjih letih nazadovali, da človek tega niti prav ne razume. Nasprotno pa so dohodki v Sloveniji v stalnem in zanesljivem dvigu ter so dosegli v letu 1936-37. že več ko eno četrtino vseh dohodkov. Ali je treba po teh številkah še posebej dokazovati, kako so pošte v Sloveniji zapostavljene! Ali je treba tem številkam dodati kaj drugega ko sklep vseh slovenskih ljudi, da se mora to zapostavljanje nehati!

Državni papirji in rezervni fond

Upravičeni pomisleki gospodarskih ljudi

Združenje bančnih in zavarovalnih podjetij v Novem Sadu je naslovilo na odločilne činitele naslednjo spomenico:

S fin. zakonom za l. 1938./39. se pooblašča kralj. vlada, da more predpisati uredbo o obveznem naganju rezervnih fondov delniških družb in zadrug v državne vrednostne papirje. Podobna določba je tudi v čl. 80. zakona o delniških družbah, ki še danes velja na ozemlju bivše kraljevine Srbije.

Določba čl. 80. cit. zakona pa se nanaša samo na redne rezervne fonde, ki jih morajo ustvarjati delniške družbe po imperativnem določilu zakona o delniških družbah. Vse dotacije delniških družb v korist teh fondov pa so bile v Srbiji do l. 1928. oproščene davka na dohodek od obrata. Vzporedno z uveljavljenjem novega unificira-

nega zakona o neposrednih davkih iz l. 1928., ki ne pozna te oprostitve, pa se tudi na ozemlju bivše kralj. Srbije praktično ni več izvajal cit. čl. 80. cit. zakona glede naganja rezervnega fonda v državne vrednostne papirje.

Ta davčna oprostitve je veljala samo za dotacije onega rezervnega fonda, čigar kapital se je moral naložiti v drž. vrednostne papirje. Dotacije drugih fondov, kakor fondov za nadomestilo izgub, dubioznih terjatev, za zagotovitev stalne dividende in drugih podobnih fondov, ki niso bili identični s fondom iz čl. 80. cit. zakona, niso uživale davčne prostosti, zato pa se tudi kapitali teh fondov niso morali naložiti v državne vrednostne papirje.

V vseh drugih krajih naše države pa so se po družbenih pravilih dotirali predvideni rezervni

zavodih je neobhodno potrebno, da se vzporedno s to spremembo zakona o neposrednih davkih izdajo tudi druge učinkovite odredbe za sanacijo našega bančništva, da bi to moglo zopet v polni meri izvrševati svojo depozitno in kreditno funkcijo v gospodarskem življenju naše države.

V interesu končne in resnične rešitve tega najvažnejšega vprašanja našega narodnega gospodarstva smatramo za neobhodno potrebno, da se stori naslednje:

1. Končna redakcija uredbe o obveznem nalaganju rezervnih fondov del. družb v drž. vrednostne papirje se izvrši šele po zaslišanju zastopnikov profesionalnih organizacij zainteresiranih gospodarskih strok.

2. Drž. in privilegirane denarne ustanove morajo znižati obrestno mero na hranilne vloge pod obrestno mero, ki je predpisana za zasebne denarne zavode.

3. Narodna banka mora dovoliti čisti lombardni kredit denarnim zavodom za drž. vrednostne papirje, v katere je bil obvezno naložen kapital rezervnih fondov.

4. Definitivno naj se reši vprašanje davčne oprostitve odpisa 20% izgube denarnih zavodov pri terjatvah proti kmetovalcem, ker je nepravilno in nelogično, da se obdačuje odpis z zakonom predpisane izgube.

5. Da se ustavi po zakonu neutemeljena praksa finančnih oblasti, po kateri se pribijajo k osnovi za družbeni davek pri denarnih zavodih tudi vse obresti od hranilnih vlog članov upravnega in nadzornega sveta.

6. Da se nudi večje jamstvo za absolutno spoštovanje profesionalne tajnosti imena vlagateljev, kar se je v zadnjem času v nedovoljeni meri profaniralo.

7. V zvezi z vestmi, razširjenimi od neodgovornih elementov, da namreč namerava vlada 20 do 25% vseh hranilnih vlog uporabiti za prisilno podpisovanje nameravane državnega posojila, objavi uradna izjava kralja, vlade, da se emisija novega državnega posojila ne bo niti najmanj dotaknila hranilnih vlog pri denarnih zavodih in zadrugah.

V nameri, da uredba o obveznem nalaganju rezerv del. družb v drž. vrednostne papirje ne povzroči novih perturbacij v našem gospodarstvu sploh, v denarništvu pa še posebej, bi se morale te pripombe pri stilizaciji citirane uredbe upoštevati.

Tej spomenici novosadskih denarnih zavodov bo pritrčila pač vsa jugoslovanska gospodarska javnost.

Pravilnik o kontroli semen cvetic in trav za izvoz

V soglasju s kmetijskim ministrom je predpisal trg. minister pravilnik o kontroli semen cvetja in trav za izvoz, ki stopi v veljavo tri mesece po objavi pravilnika v »Službenih novinah«. Izvoznik semen in trav mora prijaviti pristojni kmetijski kontroli in ogledni postaji količino, ki jo namerava izvoziti ter pri tem navesti vrsto semena, izvor in leto proizvodnje. Strokovni organi vzamejo nato v navzočnosti izvoznika ali njegovega zastopnika dva enaka vzorca v količini najmanj 10 g, ki jih dajo v posebne pakete in zapečatijo s pečatom postaje. En vzorec se uporabi za ugotovitev čistoče ter se ugotovljeni odstotek tujih primesi zapiše v certifikat, drugi izvod pa se shrani pri postaji. Na ev. zahtevo izvoznika se vzame tudi tretji vzorec za njegovo uporabo. Po izvršenem pregledu vzorcev pritisne strokovni organ na vse kuverte semena, v katerih se to izvodi, potrdilo in plombo postaje.

Certifikat mora biti spisan v našem, angleškem, francoskem ali nemškem jeziku ter mora poleg formalnih podatkov imeti še naslednje: 1. kraj firme, ki je pri-

javila izvozno seme, 2. ime vrste semena in številke zavojčkov dotičnega semena in njih bruto teža, 3. leto proizvodnje, izvor semena ko tudi kraj proizvodnje z opombo, da odgovarja za te podatke iz-

voznik, 4. od postaje ugotovljeno čistočo in kalivost, 5. opomba, da se identičen vzorec hrani na postaji zaradi ev. ekspertize. Ta certifikat velja 6 mesecev. Carinarnica ne sme dovoliti izvoza brez certifi-

ta v države, za katere je ta kontrola obvezna. Za neresnične in netočne podatke se kaznuje izvoznik po § 6. in 7. zakona o kontroli agrarnih proizvodov, določenih za izvoz z globo do 50.000 din.

Kako naj se spremeni obrtni zakon

Predlogi beogradske trgovinske zbornice

Novelizacija obrtnega zakona je vedno bolj nujna in jasno je, da se ne bo mogla več odlašati. To potrjuje tudi to, da je trgovinsko ministarstvo že izdelalo načrt novelizacije obrtnega zakona, o katerem smo tudi mi obširno poročali. Ta načrt pa trgovskih krogov ne zadovoljuje v vseh točkah, prav tako pa tudi ne drugih gospodarskih stanov. Zato se bo moral ta načrt še precej spremeniti. Da pa se bo spremenil res v smislu zahtev trgovstva, je potrebno, da se vse trgovske organizacije glede njegove spremembe najprej med seboj popolnoma sporazumejo, da bodo nastopale v tem vprašanju popolnoma enotno. Zato objavlja mo predloge beogradske trgovinske zbornice, ki jih je ta izdelala že po zaslišanju združenj svojega območja. Po predlogu beogradske trgovinske zbornice naj bi se obrtni zakon spremenil v naslednjih točkah:

Gospodarske zadruge in obrtni zakon

Gospodarske zadruge se smejo izvezeti iz določil obrtnega zakona samo, če prodajajo blago samo svojim zadružnikom (nabavljalne, konsumne in zdravstvene zadruge), oziroma če prodajajo samo blago svojih zadružnikov (produktivne in prodajne zadruge), če delajo usluge samo svojim članom (zdravstvene) ali če prejemajo hranilne vloge samo od svojih zadružnikov in dajejo samo zadružnikom posojila (kreditne). Nadaljnji pogoji, da se za zadruge ne uporablja obrtni zakon, bi morali biti: da ne razdeljujejo čistega dobička, da ne dajejo tiantim članom upravnega in nadzornega odbora in da se njihove rezerve v nobenem primeru ne morejo razdeliti med zadružnike in da na deleže ne plačujejo nobenih ali največ 6% obresti. Pod obrtni zakon pa morajo priti vse zadruge, ki prodajajo luksuzno blago, ki je naštetu v seznamu, katerega predpisuje v smislu čl. 76. zakona o neposrednih davkih kmetijski minister v sporazumu s finančnim ministrom ko tudi vse zadruge, ki prodajajo alkoholne pijače.

Delitev obratov

Po predlogu trgovinskega ministarstva naj se dele obrati z ozirom na vrsto obratovanja v: trgovske in njim podobne, v obrtne in njim podobne in v industrijske obrate. Takšna delitev obratov ni niti praktična niti ni v skladu z resničnostjo. Kajti precejšnje je število obratov, ki sicer spadajo pod obrtni zakon, ki pa niso v ničemer podobni niti trgovskim niti obrtnim obratom. To velja zlasti za določene, v § 60. obrtnega zakona našete obrate.

Zato naj se obrati dele v štiri skupine:

a) trgovske, b) obrtniške, c) industrijske in d) druge obrate, ki nimajo niti izrazito trgovski niti obrtniški niti industrijski značaj.

Pravica tujih državljanov na samostojno opravljanje obrata

Glede tujih državljanov je želeli, da se v trgovinske pogodbe ne vnašajo določila o naši obvezi, da za ceno reciprocitete priznavamo tujim državljanom pravico, da v naši državi odpirajo obrate po istih pogojih ko naši državljani.

Dokler so takšne pogodbe v veljavi, jih moramo seveda spošto-

vati, toda samo v toliko, v kolikor jih spoštujemo tudi dotične države glede pravic naših državljanov v njih državi.

Glede drugih državljanov pa se sme priznati tujim državljanom pravica do dela v izjemnih primerih, če bi to zahtevali višji interesi. To načelo bi moralo veljati tudi za vse druge državljane, kadar se oprostimo one klavzule o reciprociteti v trgovinskih pogodbah.

Strokovna usposobljenost za trgovske obrate

Za opravljanje trgovskih obratov je potreben dokaz posebne usposobljenosti. Kot dokaz te usposobljenosti mora biti dveletno učenje kot vajenec ter štiriletna zaposlitev kot pomočnik v trgovskem obratu. Za opravljanje trgovskega obrata pa se mora zahtevati v krajih, kjer je strokovna nadaljevalna šola, še dokaz o dovršitvi te šole. Za popolno usposobljenost se smatra tudi petletna zaposlitev kot pomočnik v trgovskem obratu ali dovršena srednja ali njej enaka strokovna šola. Dovršeni 4 razredi meščanske, srednje ali njej enake strokovne šole nadomestijo rok učenja. Poleg tega se more usposobljenost dokazati tudi z dokazili o uspešno dokončani drugi šoli ali tečaju, ki more učenje delno nadomestiti. Trgovinski minister naj po zaslišanju zbornice s posebnim pravilnikom označi omejene šole, tečaje in pod. ter določi, v kateri meri morejo nadomestiti čas učenja in zaposlitve.

Ta usposobljenost pa se ne bo zahtevala za obrate malega obsega brez pomožnega osebja in brez podružnice oziroma pomožnega lokala za prodajo povrtnine, sadja, perutnine, jaje, mleka in mlečnih izdelkov, suhomesnato blago, drva in premog za kurjavo, bodisi da se prodajajo vsi ti predmeti skupno ali vsak posebej.

Osebam, ki so opravljale obrtniški ali gostinski obrat, a nimajo prej navedene strokovne usposobljenosti za trgovski obrat, se more izdati dovoljenje oziroma pooblastilo samo v primeru, če je obrtniški ali gostinski obrat, ki so ga opravljali, po stroki podoben trgovskemu obratu, ki ga žele opravljati, in še to le v primeru, če dokažejo poleg splošnih pogojev, da so v dotični obrtniški ali gostinski stroki samostojno delali najmanj pet let in če od prenehanja opravljanja tega obrtniškega oziroma gostinskega obrata pa do dneva zaposlitve za pooblastitev ali dovolitve ni minulo več ko 10 let.

Trgovce more odpreti z dvema letoma učenja in štirimi leti zaposlitve trgovski obrat v kraju, v katerem je strokovna nadaljevalna šola, ki je ni on dovršil, samo v primeru, če je samostojno vodil trgovski obrat v kraju brez strokovne nadaljevalne šole najmanj pet let.

Lastnik trgovskega obrata, za katerega ni potrebna nobena posebna usposobljenost po prejšnjih predpisih, more odpreti trgovski obrat, za katerega je potrebna usposobljenost, po šestih letih samostojnega in nepretrganega dela in če ima dovršeno ljudsko šolo. Če pa je opravljal svoj dotični obrat v kraju, v katerem ni strokovne nadaljevalne šole, more on na ta način odpreti trgovski obrat, za katerega je potrebna usposobljenost, samo v kraju, v katerem ni strokovne nadaljevalne šole. V kraju s strokovno nadaljevalno šolo pa more odpreti trgovski obrat, za katerega je potrebna usposobljenost, samo oni lastnik trgovskega obrata brez usposobljenosti, ki je opravljal tak obrat v kraju s strokovno nadaljevalno šolo najmanj šest let nepretrgoma in ki ima dovršeno ljudsko šolo.

(Dalje prihodnjic.)

Otvoritev Zagrebškega zbora

V soboto je bila slovesno otvorena spomladanska razstava Zagrebškega zbora, ki traja še do 11. aprila. Velesajem je otvoril generalni direktor Erber, ki je najprej pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II. ter pri tem naglasil vdanost vsega naroda kraljevskemu domu. Nato je pozdravil vse druge odlične goste, ki so se zbrali letos k otvoritvi velesajma v posebno odličnem številu, saj praznuje ZZ letos svojo 30letnico, ki je vsa izpolnjena z uspehi. Nadalje je omenil, da bo ZZ tudi letos — kakor lani — priredil šest velikih prireditev. V začetku junija bo velika jadranska razstava, koncem junija splošni vzorčni velesajem, nato bodo sledile še razstava hrvatskega tiska z mednarodno razstavo za tiskarstvo, sadna razstava in v decembru zimska razstava.

Glavni del letošnje spomladanske razstave tvori XV. avtomobilska razstava, na kateri je zastopanih 50 svetovnih tvrdk. Skoraj isto število tovarn je razstavilo motocikle in kolesa. Gen. direktor Erber je v markantnih besedah označil pomembnost avtomobilskih razstav zlasti za Jugoslavijo, ker nima Jugoslavija nobenih lastnih avtomobilskih tvornic.

Po iniciativi bana dr. Ružića se letos otvarja tudi novi paviljon za hrvaška ročna dela in vezanine.

Nato je govoril gen. direktor Erber o važnosti letošnje vinske razstave ter o drugih posebnih prireditvah sedanje velesajma. Opozoril je na velesajemski kino, na razstavo nemške knjige ter na razstavi v francoskem in italijanskem paviljonu. Češkoslovaška bo začela takoj po zaključku spomladanske razstave zidati svoj lastni paviljon.

Končno se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri 29. spomladanskem velesajmu.

Nato je govoril ban dr. Ružić o pomembnosti dela ZZ. Po govoru dr. Ružića so si gostje ogledali razstave in se o njih zelo pohvalno izrazili.

Skupno razstavlja na spomladanskem velesajmu ZZ 642 razstavljalcev, dočim jih je bilo lani le 421. Število tujih razstavljalcev se je dvignilo od 170 na 353.

Trgovci, zavarujte se le pri zavarovalnicah, ki inserirajo v »Trgovskem listu«!

Politične vesti

Novi romunski zunanji minister je poslal ob nastopu svojega novega mesta sovjetski vladi brzojavko, v kateri izreka svoje upanje, da bo še nadalje sodelovala z Romunijo pri obrambi miru. Litvinov je takoj odgovoril z brzojavko, da hoče Sovjetska Rusija slej ko prej sodelovati z vsemi državami, ki so za ohranitev miru. Zaradi protičeskega stališa Hlinkove ljudske stranke in njenega skupnega nastopa z nemškimi in madžarskimi avtonomisti je prišlo v stranki do razkola. Tako je organizacija Hlinkove stranke v Košicah v celoti izstopila iz stranke in se bo pridružila drugim češkoslovaškim strankam. Pri tem so podali izstopilci člani posebno izjavo, v kateri pravijo, da v celoti odobravajo izjavo predsednika vlade Slovaka dr. Hodže. »Izjavljamo, da smo za Češkoslovaško kot našo edino domovino. Ne z Madžari, temveč z brati Čehi hočemo obvarovati našo domovino!«

Hitler je iz Gradca odpotoval v Celovec, kjer so mu priredili seveda navdušen sprejem. Župan Celovca je sporočil Hitlerju, da ga je mesto imenovalo za svojega častnega meščana. Na razstavišču je bilo nato manifestacijsko zborovanje, na katerem je govoril tudi Hitler. V svojem govoru je ostro napadel šušnika ter dejal, da bi bil šušnik najbrže danes že mrtev, če ne bi bil aretiran in zastražen od policije.

Dunajski kardinal Innitzer je izjavil, da so popolnoma neosnovane vesti, da bi zaradi svojejava nesoglasja z Vatikanom

odstopil in odšel v samostan. Kardinal Innitzer naglašja, da se vsi avstrijski škofje z njim strinjajo.

Madžarski drž. upravitelj Horthy je imel po radio na madžarski narod velik govor, ki je bil očitno reakcija na vedno ostrišo kampanjo madžarskih narodnih socialistov. Madžarska je bila dosedaj otok miru, je dejal Horthy, v zadnjem času pa je vso deželo zajel občutek negotovosti. Zato hoče razjasniti Horthy položaj. Kdor zadnjim dogodkom, zlasti priključitvi Avstrije k Nemčiji, pripisuje prevelik pomen, ta pozablja, da je bila to že davna želja vseh Nemcev. Nič drugega se ni zgodilo, kakor da sta se dva naša dobra soseda združila. Zato se ni treba vznemirjati. Madžarski narod, ki je bil pred 500 leti tako številen ko angleški, je dosegel svoj napredek le z delom. V delu je rešitev tudi v bodoče. Ljudje, ki skušajo z alarmantnimi vestmi razburiti javnost, niso sposobni za opravljanje državnih poslov. Ostro je nastopil nato Horthy zlasti proti pokusom, da bi se vmešal v politiko oficirski kor, ki mora vedno ostati nad vsemi strankami. Nato je Horthy apeliral na mladino, ki naj misli na to, kako si bo ustvarila svoje mesto v trgovini, industriji, finančnem svetu in ki naj dela z vsem srcem ter pridnostjo. Budapešta more postati svobodno pristanišče na Donavi in s tem trgovinsko središče Bližnjega vzhoda. Na koncu svojega govora je ponovno opozarjal, da more Madžarski pomagati samo delo, nikakor pa ne demagoške fraze.

Blum je predložil vladi velik načrt, kako sanirati francoske državne finance. Ker je njegov načrt zelo radikalen — in pri sedanjem stanju financ skoraj drugačen bita ne more — je zavladal med desničarskimi poslanci velik odpor proti Blumu in njegovi vladi. Ta odpor je tako močan, da se znova govori o verjetnosti padca Blumove vlade in sestave nove koncentracijske vlade. Danes bo najbrže o tem že padla odločitev.

V angleškem parlamentu je opozicija znova predlagala nezaupnico Chamberlainu, ki jo je pa parlament po velikem govoru Chamberlaina odklonil s 359 glasovi proti 152.

Francove čete so zasedle mesto Lerida. Republikanci so se branili do zadnjega, a je bil ves njih odpor zaman. Umaknili so se čez reko Segro. Francove čete so oddaljene od morja samo še 13 km. V Kataloniji mobilizirajo zadnje sile, da bi obranili svobodo Katalonije. Francove čete so že prodrele do morja in s tem pretgale zvezo med Valencijo in Barcelono.

Predsednik Roosevelt je pristal na to, da se njegov predlog o reorganizaciji upravnih oblasti spremeni, ker je prišlo iz vse Amerike polno protestov, da bi se predsedniku podelile diktatorske pravice tudi samo v primeru vojne.

Na kongresu kuomingtanga je bil proglašen maršal Cangkajskega diktatorja Kitajske. Kitajci računajo, da je dosedaj padlo na Kitajskem 280.000 japonskih vojakov.

Denarstvo

Popolna likvidnost Mestne hranilnice ljubljanske

Ljubljanska mestna hranilnica se je odrekla zaščiti

Največja slovenska hranilnica Mestna hranilnica ljubljanska posluje zopet popolnoma normalno ter je začela od ponedeljka dne 4. aprila dalje zopet neomejeno izplačevati vse stare in nove vloge. Leta 1936. sistematično pričeta sanacija Mestne hranilnice ljubljanske se je posrečila v polnem obsegu in hranilnica se je mogla dve leti pred rokom odpovedati vsaki zaščiti. V množici žalostnih dogodkov, ki smo jih preživeli Slovenci v zadnjih letih, zlasti pa glede naših starih in v svojem jedru solidnih denarnih zavodov, je popolna oprostitve naše največje hranilnice od vsake zaščite pač dogodek izredne važnosti. Vendar enkrat res pomemben svetel žarek, da moremo zopet z zaupanjem gledati v bodočnost.

Odvč bi bilo, da bi ob tem vselem dogodku vzbujali rekrimiacije na one nesrečne čase, ko so prišli naši denarni zavodi brez svoje krivde v najtežji položaj, da so morali celo aktivni zavodi zaprositi za zaščito. Zato naj na kratko omenimo le nekaj podatkov iz akcije za sanacijo Mestne hranilnice ljubljanske, ki se je sedaj dokončala s popolnim uspehom.

Glavni dolžnik Mestne hranilnice ljubljanske je bila naravno ljubljanska mestna občina, ki se je pač zadolževala pri zavodu, za katerega je jamčila z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Ljubljanska občina je zato skušala zmanjšati svoj dolg pri hranilnici, da bi se na ta način povečala njena likvidnost. Najela je v ta namen pri Državni hipotekarni banki 30 milijonov dinarjev posojila, poleg tega pa še razpisala za 20 milijonov dinarjev 6% obligacijskega posojila, ki se je tudi sijajno obneslo. S tem je bilo Mestni hranilnici ljubljanski omogočeno, da je osvobodila dne 1. decembra 1936. vse hranilne vloge do 5000 din, dne 1. marca 1937. pa že vse vloge do 10.000 din. Zaradi uvidevnosti vlagateljev, ki niso po nepotrebnem dvigali denarja, ker so zopet dobili popolno zaupanje v zavod, je mogel ta že 15. julija 1937. oprostiti vse vloge do 20.000 din, kmalu nato pa še vse vloge do 40.000 din. S tem je Mestna hranilnica ljubljanska oprostita že skupno za 130 milijonov din starih vlog.

Medtem pa so tudi stalno naraščale nove vloge in ob koncu marca so te narasle že na 130 milijonov din, skupno z oproščenimi in nedvignjenimi stariimi vlogami pa na 230 milijonov din. Likvidnost zavoda je stalno naraščala in bilo je le še vprašanje časa, kdaj bo mogel zavod obnoviti v polnem obsegu svoje normalno poslovanje in resignirati na zaščito.

To se je sedaj zgodilo in dne 4. aprila je največja slovenska hranilnica zopet popolnoma likvidna in prosta vsake zaščite.

Ko z velikim in odkritosrčnim zadoščenjem o tem poročamo, pa smatramo tudi za svojo dolžnost, da izrečemo svoje priznanje upravi hranilnice z dr. Kamušičem in dr. Černetom na čelu, prav tako pa ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, ki so izvedli sanacijo zavoda. Prepričani smo, da bo popolna likvidnost Mestne hranilnice ljubljanske tudi drugim našim denarnim zavodom v korist in da smo sedaj na pragu normalizacije našega denarnega trga.

Odlog plačil

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo Hranilnici in posojilnici v Arčičah odlog plačil za dobo šestih let

za dolgove, nastale pred 19. februarjem 1938. Obrestna mera za stare vloge je določna za 2%.

Stanje Narodne banke

V svojem izkazu z dne 31. marca navaja Narodna banka naslednje spremembe (vse številke v milijonih din):

Zlata podloga se je povečala za 5,16 na 1.774,6.

Devize izven podloge so padle za 4,4 na 380,6.

Znatno so narasla menična posojila, in sicer za 27,8 na 1.369,5, dočim so se lombardna zmanjšala za 1,7 na 243,5, da so se posojila skupno povečala za 26,1 na 1.612,9.

Razna aktiva so se zmanjšala za 0,7 na 2.262,3.

Obtok bankovcev se je povečal

za 207,8 na 5.864,5. Veliko povečanje je zaradi ultima.

Obveze na pokaz so se zmanjšale za 185,1 na 2.607,1, razna pasiva pa za 16,5 na 336,4.

Skupno kritje se je zmanjšalo od 27,03% na 27,02%, samo zlato pa je ostalo s 26,92% nespremenjeno.

Podružnica Narodne banke v Zagrebu je izplačala 37 kulturnim in človekoljubnim društvom v Zagrebu skupno 76.800 din. Tudi o ljubljanski podružnici bi želeli čuti enaka poročila.

Po zadnjem izkazu Reichsbanke se je obtok bankovcev povečal od 4938,1 na 5621,5 milijona mark, kar je posledica priključitve Avstrije. Razna aktiva so se povečala od 432 na 1236 milijonov mark.

Pri avstrijski Poštni hranilnici so se vloge povečale v l. 1937. za 5,5

Zaboljšanje naših cest Občni zbor Društva za ceste

Agilno »Društvo za ceste«, kateremu se je posrečilo, da je v kratki dobi svojega obstoja ne le živo zainteresiralo vso javnost zaboljšanje cestnega omrežja, temveč dalo vsemu temu prizadevanju tudi pravo smer, je imelo v ponedeljek v Ljubljani svoj prvi občni zbor. Udeležba na občnem zboru je bila lepa, posebno pa je pozdraviti, da so se občnega zbora udeležili tudi zastopniki vseh organizacij in oblasti, ki so direktno zainteresirane na zboljšanju cestnega omrežja. Tako so se udeležili občnega zbora: za banska upravo načelnik inž. Skaberne, za mestno občino inž. Mačkovšek, za inženirsko zbornico inž. Pirkmajer, za Avtomobilski klub predsednik Praprotnik, za Velesojem direktor dr. Dular, za Zvezo za tujski promet dr. Žižek in drugi.

Občni zbor je otvoril predsednik dr. Vrhunc, ki je po pozdravu udeležencev in prečitavanju došlih pozdravov predlagal vdanostno brzojavko kralju in knezu-namestniku ter pozdravne brzojavke vladi, posameznim ministrom in banu dr. Natlačenu.

Nato je poročal o stanju cest v Sloveniji ter o delu društva. Glavno prizadevanje društva je bilo, da se modernizirajo sedanje ceste in se naj v ta namen uporabi polmilijardni fond za ceste, ki naj služi cestnim fondom kot obratni kapital. A tudi iz nameravanega 4 milijardnega posojila naj se porabi pol milijarde za ceste.

Nato je predsednik dr. Vrhunc podrobno poročal o vseh intervencijah društva ter zlasti opozoril na kongres vseh jugoslov. društev za ceste, ki bo pod pokroviteljstvom kneza-naměstnika Pavla v juniju v Ljubljani.

Po podanem tajniškem poročilu inž. Pirea ter blagajniškem poročilu g. Hafnerja so bile volitve, pri katerih je bil izvoljen stari odbor z dr. Vrhuncem na čelu.

Občni zbor je nato sprejel naslednje

resolucije:

1. Izpopolnitev sodobnemu prometu ustrežajočega cestnega omrežja je ena prvih nalog državne gospodarske politike, ker bi se na ta način tako razčlenjeni predeli naše države medsebojno povezali v trdno prometno-gospodarsko celoto. Gospodarski, socialni, kulturni in obrambni interesi zahtevajo, da se v velikopotezni gradbeni in finančni akciji nemudoma začne zidati ceste večjega obsega na podlagi gradbeno-tehničnega programa, določenega za daljše razdobje, oziraje se pri tem predvsem na mednarodne cestne zveze in ceste z razvitim motornim prometom.

Pod vidikom potreb sodobnega prometa in njegove preusmeritve na ceste bi bilo potrebno revidirati investicijsko politiko države, ki je večinoma usmerjena na zidavo železniških prog tudi tam,

kjer bi dobra cesta bolj ustrezala prometnim potrebam in zahtevala manjših gradbenih izdatkov.

Gradbeno-tehnični načrt v zvezi s predvidenim financiranjem za izpopolnitev našega prometnega sistema, v katerem bi organsko bila vključena medsebojno se dopolnjujoča cesta in železnica, bi predstavljal trdni temelj smoterni prometni politiki naše države.

2. Dosedanji način izvedbe cestnih del in njihovega financiranja pogreša zaokroženega, večletnega načrta in vodi do prekinitve in zastoja v gradbenih delih, kar ne onemogoča samo domačim podjetjem, da se osposobijo za zidavo cest večjega obsega in to v tehnično najkrajšem času, temveč povzroča neposredno občutno škodo podjetništvu in s tem podražuje stroške. Tudi s tega stališča je določitev večletnega gradbenega programa za ureditev naših cest nujno potrebna, da se ne bi cestna dela določala improvizirano, brez zadostnega proučevanja, medsebojne povezanosti in pod vidikom trenutnih interesov. Izvedba tega večletnega gradbenega programa naj bi se prenesla na posebno državno ustanovo, katere poslovanje bi moralo biti osvobodeno birokratskih formalnosti, a pod vodstvom iniciativnega strokovnjaka z neposredno odgovornostjo vladi.

3. Občni zbor Društva za ceste v Ljubljani ponavlja že tolikokrat od vse javnosti postavljeno zahtevo, da se radi trajne zagotovitve finančnih sredstev uzakoni zakon o cestnih fondih, ki mora predvidevati pravilno, pravično in v prometnih potrebah utemeljeno razdelitev dohodkov v smislu zahtev ankete gospodarskih, prometnih in turističnih organizacij z dne 4. maja 1937.

4. Pozdravljamo namen vlade, da se od novega posojila določi cestnim delom znesek pol milijarde dinarjev v trdnem prepričanju, da se bo ta vsota takoj v celoti stavila na razpolago cestnim fondom kot obratni kapital, da bi že ob ustanovitvi mogli razpolagati z zadostnimi finančnimi sredstvi za cestna dela večjega obsega, dokler ne bo napredujoča modernizacija cest v povečanju prometa sama prinašala zadostnih dohodkov.

5. Urejene, sodobne ceste so dravski banovini, ležeči med dvema velesilama z najmodernejšim cestnim omrežjem, potrebnejše kakor kateri koli drugi pokrajini naše države. Načrtna obnova cest se mora pričeti iz razlogov mednarodnega prometa od periferije proti sredini, ker je samo na ta način mogoče dovesti mednarodni turistični promet v našo državo, zlasti v Slovenijo, Primorje in Bosno. Ureditev cest v dravski banovini je zato vsedržavnega pomena in tudi izredne obrambne važnosti.

Društvo za ceste v Ljubljani po-

na 150,3 milijona šilingov, čekovne vloge pa za 14 na 275,7 milijona. Čisti dobiček hranilnice je znašal le 0,7 milijona šilingov.

Nemčija bo izdala za eno milijardo državnih obveznic, da bo mogla izvesti vse načrte, ki so v zvezi s priključitvijo Avstrije k Nemčiji. K podpisovanju teh obveznic pa bodo v prav znatni meri pritegnjeni tudi avstrijski denarni zavodi.

ter je kot taka izrednega gospodarskega, turističnega in vojaškega pomena.

II. Sodobna obnova ceste Maribor—Ljubljana kot najvažnejše dostopne zveze v našo državo, bodisi v smeri proti Zagrebu in Beogradu, bodisi na naše morje.

III. Nujna in pospešena dovršitev započetih del na cesti Ljubljana—Podkorensko sedlo.

IV. Postopna modernizacija ceste Ljubljana—Zagreb, ki bi vezala dravsko banovino z ostalimi deli države in ki je istočasno neobhodno potreben spoj nameravane moderne ceste Beograd—Zagreb z inozemstvom.

V. Sodobna obnova ceste Ljubljana—Planina, da bi se mednarodni avtoturizem v Italijo usmeril preko našega ozemlja.

6. Pozdravljamo odločitev kraljevske banske uprave v Ljubljani, da v interesu pospeševanja tujskega prometa modernizira banovinsko cesto Brezje—Bled—Bohinj, katero delo naj se dokonča v čim krajšem času.

»Službeni list«

kralj. banske uprave dravske banovine z dne 2. aprila objavlja: Uredbo o opravljanju višjega strokovnega izpita za zvanje zdravnika primarija v drž. in drugih javnih bolnišnicah — Uredbo o opravljanju višjega strokovnega izpita za poklic zdravnika asistenta — Uredbo o zdravniški volonterski službi v napravah ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje — Pravilnik o spremembi in dopolnitvi v taksnem in pristojbinskem pravilniku z dne 6. novembra 1923 — Naredbo o omejitvi uvoza in prevoza živih in mrtvih zajcev, kuncev in drugih domačih in tujih glodavcev in njih delov v in skozi Jugoslavijo — Naredbo o prepovedi uvoza iz Češkoslovaške v Jugoslavijo za živali, živalske surovine in predmete, s katerimi bi se utegnili zanesti slinavka in parkljevka — Odpravo prepovedi uvoza in prevoza živih in ubitih zajcev, kuncev in njih delov — Spremembe v pravilniku za opravljanje višjega drž. strokovnega izpita davčnih uradnikov — Spremembo in dopolnitev pravilnika o ugodnostih socialnega značaja na železnicah in ladjah v drž. eksploataciji — Izločitev kat. občine Mršča vas iz območja davčne

uprave v Mokronogu in pridelitev k davčni upravi v Krškem — Popravek v uredbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev.

Zunanja trgovina

Jugoslovansko-romunska trgovinska zbornica se bo na iniciativo Gospodarskega sveta Male antante ustanovila v Beogradu.

Mednarodni borzni indeks je zaradi bese, ki je vladala na velikih borzah skoraj vse letošnje leto, padel v marcu za 9%, v primeri s tečajem v januarju 1938 pa celo za 11%.

Nemški drž. urad za uvoz jaje je obvestil naš Zavod za pospeševanje zun. trgovine, da bo sprejmal začeni s 4. aprilom ponudbe naših izvoznikov. Določene so naslednje cene: a) konsumno blago vrste C RM 50 franko Salzburg ali RM 55 franko Bodenbach, b) blago za hladilnike vrste C 54 RM franko Salzburg ali 55 RM franko Bodenbach. Za drugo tromesečje je dovoljen kontingent za 1 milijon 200.000 RM.

Avstrijska jajčna trgovina bo po poročilih nemških listov podrejena nemškemu uradu za jajca in se bo ravnala po predpisih tega urada.

Sovjetska Rusija je izvozila v l. 1937. blaga za 1.728,6, za 358,3 milijona rubljev več ko l. 1936., uvozila pa za 1.341,3 milijona rubljev. Njena trgovinska bilanca je bila aktivna za 387,3 milijona rubljev.

Razglas

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

javlja, da se je odrekla zaščiti po Uredbi o zaščiti denarnih zavodov in da bo od 4. aprila 1938 dalje poslovala normalno

LJUBLJANA dne 2. aprila 1938

Dr. Josip Kamušič l. r.
predsednik

Problemi ruskega lesnega gospodarstva

Tretja sovjetska petletka določa, da se mora povečati proizvodnja v lesni industriji. Predvsem bi se morala ta koncentrirati v onih pokrajinah, ki so na lesu najbolj bogate, to so severna Rusija, Sibirija in Daljni vzhod. Zato se sedaj v pospešenem tempu delajo ceste, da bi se moglo lesno bogastvo teh pokrajin bolj izkoristiti.

Pred vojno so se vezane plošče delale predvsem na Zapadni meji Rusije, pozneje pa se je več tovarn sezidalo v ta namen ob Volgi. Sedaj pa se dela na to, da bi bila podjetja za izdelovanje vezanih plošč razdeljena po vsej Rusiji.

Veliko zanimanje je vzbudila vest, da je sovjetska Rusija preklcala svoje lesne ponudbe v Angliji. Kaj je navedlo Centroles do tega koraka, se ne ve. Uvozniki menijo, da bo Rusija v kratkem zopet ponudila svoj les v Anglijo, toda po nižjih cenah kakor doslej. To mnenje je tem bolj splošno, ker se Rusom ni posrečilo, da bi plasirali vseh 200.000 standardov lesa, kolikor so ponudili, temveč samo 120.000.

Mehiški petrolej

Pred kratkim je predsednik Cardenas razlabil petrolejske družbe v Mehiki, kar je zadelo predvsem tuje lastnike. Delavstvo je doseglo že s stavko v aprilu 1937. razmeroma dobre mezde, ki jih je registrirala delavska zbornica in potrdilo tudi najvišje sodišče. Angleške in ameriške družbe pa so ves ta čas izjavljale, da ob teh mezdah ne morejo poslovati z dobičkom. Uvedla so se nova pogajanja, ki pa so ostala brez uspeha. Ker družbe niso spolnile svojih obveznosti, jih je vlada enostavno zasegla.

Po sedanjih poročilih se bo najbrže vendar dosegel kompromis, ker Mehika še ne more ostati brez tujega kapitala in inženirjev. Tuje družbe so namreč tu investirale 80 milijonov dolarjev. Ta kapital bi gotovo odtegnile, vlada pa s svoje strani izjavlja, da ne bo pustila izkoristiti domačega delavstva. Sovraštvo proti tujemu kapitalu je močno naraslo. Govori se tudi, da bo vlada uredila na enak način rudarstvo in kovinsko industrijo. Začasno vodi vso petrolejsko industrijo vladna 7članska komisija, po dva člana sta iz prizadetih ministrstev za gospodarstvo in za finance, trije pa iz delavskih sindikatov.

Stanje kliringov

Od 22. marca do 31. marca se je stanje naših kliringov spremenilo takole (vse številke v milijonih dotične valute):

Pasivni kliringi:	31. 3.	22. 3.
Švica šfr.	2,8	+ 0,3
Češkoslovaška Kč	136,5	+ 1,6
Belgija belg	3,8	- 0,2
Bolgarska (red.) din	0,5	- 0,06
Romunija din	10,5	- 0,32
Madžarska din	37,1	+ 1,1
Aktivni kliringi:		
Italija (stari) lir	23,0	- 0,17
Italija (novi) lir	18,89	- 4,05
Italija (novi) din	100,08	+ 10,88
Poljska din	12,58	- 0,34
Bolgarska (turist.) din	0,4	nespr.
Turčija din	12,35	+ 0,08
Španija pezeta	2,85	nespr.
Nemčija RM	13,59	+ 0,5

Povpraševanje po našem blagu v tujini

223 — Casablanca: izdelana koža in nepredelana koža za čevlje in koža za sedlarje.

224 — Basel: jajca.

225 — Gelsenkirchen (Nemčija): rezana jelovina in smrekovina za Porurje skozi jadranska pristanišča, za srednjo Nemčijo pa po suhem.

226 — Anvers: na kompenzacijski bazi se zahtevajo jugoslovanski agrarni proizvodi v zameno za parnike, vlačilce in izvidniške ladje.

227 — Helsinki: Ustanovila se je Finsko-jugoslovanska trgovinska d. d. s posebnim namenom, da dela za poglobitev gospodarskih odnosov (izvoz—uvoz) z Jugoslavijo. Družba bi hotela prevzeti za finski trg izključno zastopstvo naših izvoznikov: koruze, pšenice, krmil, opija, zdravilnih rastlin, tobaka, surovih ovčjih kož, črev za klobase, lanu, konoplje in suhega sadja.

228 — Pariz: bombažno platno, svilene in volnene tkanine.

229 — Buenos Aires: lesena volna za pakiranje sadja.

230 — Oporto: hrastova debla, kostanjeve deščice, les za izdelovanje vžigalic, juta, konoplja, lan, živalska dlaka.

231 — Port Said: borovina, parjena bukovina, jelovina, stoli iz vognjenega lesa, svinec, baker, stekleno blago.

232 — Milan: surove kravje in telečje kože.

233 — London: eterična olja.

234 — Teheran: tekstilno blago, ogledala, papirna konfekcija, gumbi vseh vrst, krtače, orodje za mizarstvo in razni stroji za industrijo.

235 — Gdinja: kompenzacijske posle z Islandijo predlaga neka poljsko-skandinavsko družba ter ponuja kot protiuslugo 2 do 3 tisoč sodov islandskih slanikov (en sod po 330 do 400 slanikov) za jugoslovansko koruzno moko (75%) in za suhe češplje (25%).

236 — Zagreb: ponuja se zastopnik (začasno je v naši državi) za jugoslovanske proizvode na holandskem trgu.

237 — Pau (Francija): raznovrstni izdelki iz mehkega lesa kakor škatlince, pepelniki, glavniki itd. v surovem stanju brez vseh okraskov.

238 — Amsterdam: surovi in kalčiniran magnezit.

239 — Berlin: eksploatacijo kromove rude bi financirala neka družba.

240 — Heestede (Nizozemska): mangan in manganova ruda.

241 — Istanbul: konjska žima iz repa v naslednjih dimenzijah: 15,5 cm, 27 cm, 28,5 cm in 44 cm. V vsakem snopu mora biti enako dolga žima, kemično čista. Cene cif Istanbul.

242 — Thessaloniki: razne proizvode, zlasti pa surove kože išče neka zastopniška tvrdka.

243 — Pariz: ovčje striženo krzno (imitacija bobrovine).

244 — Dunaj: na roko pletene volnene nogavice, rokavice v pisanih barvah, individualne izdelke išče nakupovalnica ameriške veleblagovnice.

245 — Buenos Aires: zastopniška tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki, ki se zanimajo za argentinski trg.

246 — Roosendaal (Nizozemska): mehak les za izdelovanje škatlic.

247 — Bruselj: hrastova, orehova in druga debla za izdelavo furnirjev išče zastopniška tvrdka.

248 — Curih: leseni zobotrebeci.

249 — Buenos Aires: delniška družba, ki se bavi z izvozom in uvozom v Argentini, išče zvezo z našimi trgovskimi hišami zaradi sklepanja kupčij.

250 — New York City: suhi rezanci sladkorne repe.

251 — Hamburg: ovčja volna, koža in goveja dlaka.

252 — Oslo: konoplja in predivo konoplje.

253 — Pariz: hmelj, konoplja, konopljinno seme, repica, mak, sončnice, mandeljni, ricinus, sladkorna repa, soja, oljate pogače, eterična olja, zdravilne rastline, janež, sladki janež, žitarice, suha povrtnina (fižol), češplje in stavbeni les išče zastopniška tvrdka.

254 — London: koruza, žitarice, grahorica, krma in zdravilne rastline.

255 — Pauen: živalska dlaka, surova koža, krzna.

256 — Malta: otroški vozički, steklenice za otroke, krtače, metlice, imitacije bronca, kipci, izdelki iz kamna, pletenine.

257 — Dunaj: železni rdeči oksid.

258 — London: zdravilne rastline.

260 — Luksemburg: antimon, cink, svinec, wolfram, titanit, rutil, tantalum niobium, kovinske rude, rude, ki so brez železine.

261 — Milan: bižuterija, biseri in dragi kamni.

262 — Istanbul: patentni zapiralec (Eclair), zaponke za hlače, papir, pločevinaste doze, predelana koža za čevlje, zaboji, vezane plošče, manufakturno blago, karton, zlasti trd za izdelavo kovčegov.

263 — Hull (Kanada): ponuja se zastopnik našim izvoznikom v Kanado.

264 — New York City: ponuja se zastopnik za oljčno olje.

265 — Haifa: zastopniška tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki, ki bi želeli spraviti na palestinski trg svoje predmete.

266 — Libochovice (Češkoslovaška): železni oksid in barit.

Ponudbe iz tujine:

51 — Thessaloniki: odpadki suhih češpelj za izdelovanje alkohola.

52 — Port Said: egiptski in indijski riž, zemeljski orehi, sezamovo seme in dateljni.

53 — Lvov: oglje za razbarvanje tekočin (sladkornega soka).

54 — Leipzig: usnjeno lepilo za tvornice papirja za gladitev ter za tvornice pohištva.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Doma in po svetu

Dr. Niko Ljubečić, zastopnik dr. Mačka je na zboru združene opozicije v Banjaluki med drugim izjavil: Mi ljubimo svojega kralja in našo državo prav tako kakor bratje Srbi. Često me vprašujejo, kako dolgo bomo še vztrajali pri politiki abstinence. Odgovoriti moram, da tako dolgo, dokler ne bodo izpolnjene vse naše zahteve.

V Novem mestu je umrl lekarnar Josip Bergmann, star šele 45 let. Posebno se je posvetil napredku našega gasilstva ter bil polnih 26 let član novomeškega gasilskega društva. Znan pa je bil tudi po svojih dobrosrčnosti. Bodi mu ohranjen lep spomin!

Trgovinsko ministrstvo je dovolilo tvrdki »Jugobruna« v Kranju, da sežida za svoje potrebe lastno električno centralo.

V Beogradu se je ustanovila s 6 milijoni din glavnic petrolejska delniška družba »Panonia«, ki naj izvaja l. 1920. med državo in Rade Vašičem sklenjeno pogodbo glede izkoriščanja mineralnih in zemeljskih plinov.

Dovoljenja za bivanje tujcev v državi izdaja se nadalje notranje ministrstvo, dovoljenja za zaposlitev tujcev v državi pa ministrstvo za soc. politiko in ljudsko zdravje. Zaradi nekkih napačnih časopisnih vestí se to uradno izjavlja.

Na šahovskem turnirju v Lodzu si je prisvojil Slovenec Vasja Pirc prvo mesto. Tartakower je bil na turnirju drugi, na 3., 4. in 5. mestu pa Eliskases, Petrov in Stahlberg.

Banska uprava v Sarajevu je ponovno odbila prošnjo za podelitev dovoljenja za ustanovitev združne lekarne v Sarajevu. Sedaj pa je izšel pravilnik o zdravstvenih zadrugah, po katerem se načelno združne lekarne dovoljujejo. Privilegiji zadrug se stalno večajo.

V rudniku sv. Barbare v Blagojevem Kamnu pri Dol. Milanovcu so neznaní lopovi ukradli zlata za 300.000 din.

V proslavo dvajsetletnice nastanka češkoslovaške republike bo predsednik dr. Beneš amnestiral veliko število političnih obsojencev.

Teden motorizirane narodne obrambe pripravljajo v Pragi. Nadvojvoda Evgen, ki ga je poklicala Dollfussova vlada l. 1933. na Dunaj, da bi pomagal legitimnosti pri njih agitaciji, je zapustil Avstrijo in se bo naselil v Švici. S tem je zadnji Habsburžan zapustil Avstrijo.

Čehi in Slovaki v Avstriji bodo s posebnimi glasovnicami glasovali za priključitev Avstrije k Nemčiji. Vodja narodnih socialistov na Dunaju Burekel je izjavil zastopnikom češkoslovaške manjšine na Dunaju, da bodo razveljavljeni vsi odloki proti narodnim manjšinam.

Angleški listi poročajo, da se je posrečilo spraviti zapune dokumente Sušnika v Prago, od koder bodo poslani v London. V teh zapiskih je tudi natančen opis zgodovinskega razgovora med Hitlerjem in Sušnikom v Berchtesgadenu.

Litva sežida novo pristanišče v vasi Svijenti blizu Klajpede. Novo pristanišče bo sezidano po vzorcu poljskega pristanišča v Gdini. Istočasno zida Litva novo železniško progo do novega pristanišča.

Delavci v avtomobilskih tvornicah Citroen so sprejeli vladne

barva, plestra in kemično snovi, obleke, klobuki, škrob in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. Telefon št. 22-72.

predloge o arbitraži ter se vrnili na delo.

Angleški državljani v Barceloni so dobili od angleške vlade nujen nalog, da se takoj vkrcajo na vojno ladjo, ki jih bo evakuirala iz mesta.

Cangkajšek je na kongresu kuomintangta izjavil, da je vojaški položaj Kitajske ugoden in da bi morala Japonska poslati na Kitajsko še 30 divizij, če bi hotela popraviti svoj položaj. To pa je nemogoče. Za mesto Hankav ni sedaj prav nobene nevarnosti.

V bojih za Tajerčuang je po vestih »Daily Telegrapha« padlo 16.000 Japoncev in 9000 Kitajcev. Borbe v šantungu postajajo vedno bolj krvave in bolj pomembne. Japonci pošiljajo vedno nove čete, ki pa na fronto sploh ne pridejo, ker jih kitajski četniki že na podhodu presenetijo in uničijo.

Ob Rumeni reki so se vodili med Kitajci in Japonci tako ogorčeni boji, da se je velika Rumena reka pordečila od prelite krvi.

Konkurzi - poravnave

Odpravljen je konkurz o premoženju posestnika Jožefa Brezovnika v Podvelki, ker ni pokritja za stroške postopanja.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju reg. tvrdke A. Sinkovec nasl. Karl Soss, modne trgovine v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik advokat dr. Zajec. Narok za sklepanje poravnave dne 2. maja ob 10. Rok za oglasitev do 25. aprila.

Končano je poravnalno postopanje trgovca Janka Spreitzerja v Ljubljani.

Potrjeni sta poravnavi, ki sta ju sklenila trgovca Franc Sornik v Rušah in Leopoldina Repše, lastnica neprotokolirane tvrdke Ignac Repše, mizarstvo in trgovina s pohištvom v Ljubljani s svojimi upniki.

»Službeni list«

kralj. banske uprave dravske banovine z dne 30. marca je objavil: Pravilnik o banovinskem proračunu dravske banovine za l. 1938./39. — Pravilnik o proračunu izrednih izdatkov in dohodkov »Bednostnega sklada« dravske banovine za l. 1938./39. — Razglas o proračunu mestne občine mariborske za leto 1938./39. z naredbo, določbami o mestnih dokladah, pristojbinah in davščinah in pravilnikom o pobiranju takse na bivanje tujcev v mestni občini.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 7. aprila. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Opoldanski koncert slovenske glasbe (Radijski orkester) — 14.00: Napovedi — 18.00: Orkestralni reproduciran koncert — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut zabave — 20.00: Večer skladb Viktorja Parme. Sodelujejo: Fr. Govekar (predavanja), zbor »Sloga«, solisti: gđc. Poldka Zupanova, gg. Svetozar Banovec, Roman Petrovič in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petek dne 8. aprila. 11.00: Kako nastane film (Boris Rihteršič) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert Radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Žena v slikarstvu in njeno stremljenje (ga. Elda Piščanec) — 18.20: Čajkovskij: 1812 uvertura (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Novice o izseljencih — 20.00: Koncert Radijskega orkestra — 21.00: II. večer gojencev ljublj. drž. konservatorija — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.

Podružnica v Ljubljani
Delniška glavnica Din 50.000.000—

v r š i v s e b a n č n e p o s l e n a j k u l a n t n e j e

Vloge na tekočih računih in na vložnih knjižicah obrestuje do 5%